

www.foaia.hu

foaia@foaia.hu

www.facebook.com/foaiaromaneasca

Preț: 300 de forinți
Cu abonament: 130 de forinți

FONDAT ÎN 1951

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

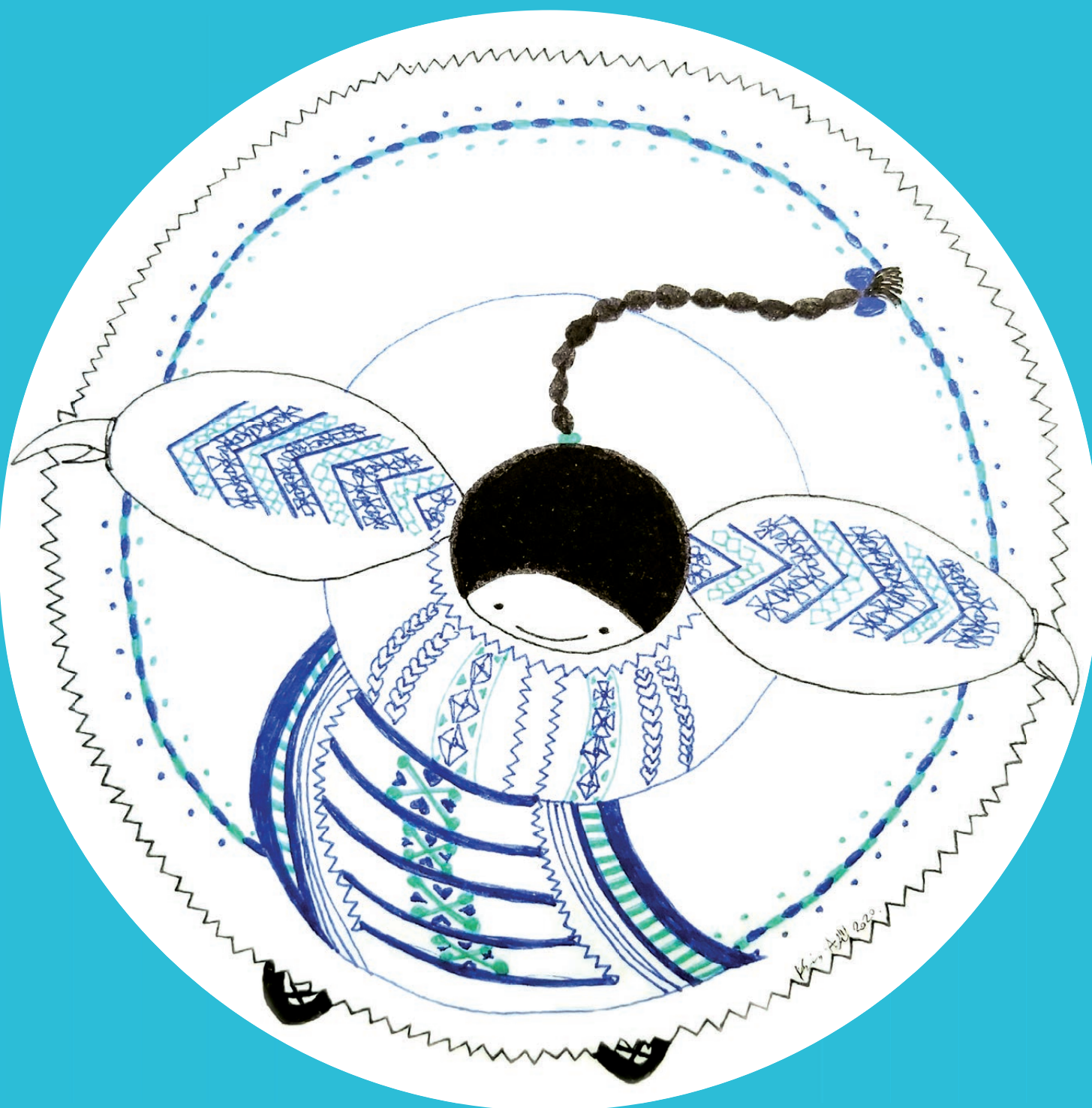
ANUL LXX NR. 27

Vineri,
3
IULIE
2020

9 771418 834006

20027

Premii de merit
pentru profesori
și elevi români din Ungaria

(Paginile 3 și 8)

Ia,
cămașa
fermecată

(Paginile 5 și 12)

Serbări
de rămas bun
la grădinițele românești

(Pagina 7)

Calendar ortodox

6 iulie, luni, Sf. Cuv. Sisoe cel Mare; Sf. Mc. Lucia; Sf. Mc. Astie, episcopul Dirahiei
7 iulie, marți, Sf. M. Mc. Chiriachi; Sf. Cuv. Toma din Maleon și Acachie; Sf. Mc. Evanghel
8 iulie, miercuri, Sf. M. Mc. Procopie și Sf. Mc. Teodosia, mama sa; † Sf. Mc. Epictet și Astion
9 iulie, joi, Sf. Sfințiți Mc. Pangratie și Chiril; Sf. Mc. Andrei și Prov
10 iulie, vineri, Sf. 45 de Mc. din Nicopolea Armeniei; Sf. Mc. Apolonie, Vianor și Siluan (Post)
11 iulie, sâmbătă, Sf. M. Mc. Eufimie; Sf. Olga, împărăteasa Rusiei; Sf. Cuv. Leon din Mandra
12 iulie, duminică, †) Cinstirea Sfintei Icoane Prodromița de la Muntele Athos; Sf. Mc. Proclu și Ilarie; Sf. Veronica; Sf. Cuv. Mihai Maleinul. Duminica a V-a după Rusalii (Vindecarea celor doi demonizați din ținutul Gadarei)

Medic român cu origini în Micherechi, distins de Ziua Semmelweis

Spitalul Județean Bichiș a sărbătorit, pe 26 iunie, Ziua Semmelweis. În cadrul unei festivități organizate la primăria orașului Jula au fost distinse mai multe cadre medicale. Primarul *Görgényi Ernő* a vorbit despre însemnătatea momentului, când pe vremea epidemiei de coronavirus rolul medicilor și al lucrătorilor în domeniul sănătății a crescut foarte mult. Directorul general *Becsei László* a prezentat activitatea medicului Semmelweis Ignác (1818–1865), cunoscut în Ungaria ca fiind „salvatorul mamelor”, și a apreciat strădaniile medicilor de azi. „Semmelweis a fost un pionier al igienei, el a descoperit că prin simple măsuri de igienă în clinicile de obstetrică poate fi redus riscul de apariție a febrei puerperale. A lucrat în vremuri grele, dar viitorul i-a recunoscut teoriile.”

Sursa foto: www.beol.hu

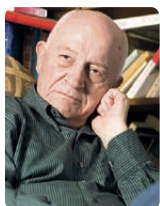
În cadrul festivității au fost înmânate mai multe distincții și laude. Premiul Dr. Libor János, fondat de Consiliul Local al Orașului Jula, a fost acordat medicului primar *Tiberiu Martin*, șeful de Secție de infectologie și hepatologie de la Jula. Tiberiu Martin lucrează la spitalul din Jula începând din 1990, este cercetător clinic și profesor, a publicat în numeroase reviste de specialitate din țară și străinătate. A condus echipa de lucru specializată pe tratarea bolnavilor de Covid-19.

Alături de dr. Martin, a primit lauda directorului general al spitalului și dr. *Abel Șereș*, infectolog, care recent a primit și titlul de medic primar.

E.Ș.

Omul săptămânii

Octavian Paler

Scriitorul și jurnalistul Octavian Paler s-a născut acum 94 de ani, pe 2 iulie 1926, în localitatea Lisa, județul Făgăraș, actualmente jud. Brașov. La școală s-a remarcat mai ales la obiectele filosofie, latină, elină. „Ursitoarele erau bete, probabil, când au venit la căpătâiul meu sau, plictisite, au vrut să se amuze. Au făcut din mine un fel de acrobat fără plasă. Mi-au dat o înverșunare greoaie și o exaltare care, amestecate, au devenit destin”, se autoironiza cu umorul specific personalității sale, regretatul Octavian Paler. A urmat cursurile Facultății de Litere și Filosofie și simultan și pe cele ale Facultății de Drept din București.

Născut cu doi ani înaintea radioului românesc, Paler a fost, între anii 1949 și 1961, redactor de programe culturale la Radiodifuziunea Română. În anul 1964 a fost, timp de trei luni, corespondent Agerpres la Roma. Prin activitățile de scriitor, jurnalist, editorialist și om politic, a rămas în istoria culturii române, ca o mare personalitate, care pasionată de mitologie și-a pus pe hârtie păreri până în preziua morții sale. Devenise, după cum se definea, „un lup singuratic”, care nu se mai regăsea în reperele și valorile societății actuale. „Noi astăzi suntem o țară de oameni singuri. Atât de singuri, încât nici nefericiții nu sunt solidari între ei.”

După evenimentele din decembrie '89, a fondat împreună cu Ana Blandiana, Gabriel Liiceanu ș.a. Grupul de Dialog Social, care se evidențiază prin pozițiile sale anti-comuniste. Devine, pe rând, director onorific și editorialist al ziarului România liberă, apoi editorialist la Cotidianul și Ziua. Rămâne un jurnalist și comentator apreciat. În ultimii ani de viață, devine un critic acerb al clasei politice românești.

Octavian Paler a fost și rămâne un reper al intelectualității românești a cărui sinceritate a șocat, a supărat, dar a rămas în operele sale urmașilor săi din limba și literatura română. A plecat, în veșnicie, pe 7 mai, 2007.

Poza săptămânii

Colegialitate

Premii de Ziua Pedagogilor, la Facultatea din Seghedin

Facultatea Pedagogică „Juhász Gyula” a Universității din Seghedin a sărbătorit, în ziua de 26 iunie, Ziua Pedagogilor. În cadrul unei festivități în cerc restrâns au fost înmânate premii și diplome de recunoaștere pentru mai mulți profesori activi. Este o tradiție ca la această festivitate să fie felicități acei profesori pensionari, care în anul respectiv împlinesc 80 de ani. De această dată, pentru a-i proteja de epidemia de coronavirus, conducerea facultății nu i-a invitat să ia parte personal la această festivitate, ci le-a trimis premiile prin poștă.

În această zi, dr. *Mihaela Bucin*, șefa Catedrei de Română a Facultății din Seghedin a fost distinsă cu premiul „Pro Iuventute”, drept recunoștință pentru activitatea rodnică pe care o dezvoltă în interesul instituției. E.Ș.

DEPARTAMENTUL PENTRU
ROMÂNII DE PRETUTINDENI

Această revistă a fost tipărită cu sprijinul parțial al Departamentului pentru Românii de Pretutindeni. Conținutul acestei reviste nu reprezintă poziția oficială a Departamentului pentru Românii de Pretutindeni.

www.mprp.gov.ro

Pe copertă: Dans în ie albastră

Grafică realizată de Adela Kiss

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Premii de merit pentru profesori și elevi români din Ungaria

Meseria de dascăl este importantă și singura care contribuie nelimitat la formarea tinerilor și a valorilor comunității românilor din Ungaria. Privind aceste aspecte, Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria a fondat distincția „Pentru 40 de ani de activitate în învățământul românesc” și distincția „Pentru învățământul românesc din Ungaria”, care sunt acordate unor pedagogi pentru activitatea lor timp de 40 de ani desfășurată în cadrul învățământului de

naționalitate română din Ungaria, dar și pentru merite deosebite în cadrul învățământului de naționalitate română. Nominalizările se fac pe baza propunerilor primite din partea comunității. Gala înmânării premiilor de anul acesta a avut loc joia trecută, pe 25 iunie. Au fost oferite patru premii „Pentru învățământul românesc din Ungaria”, patru premii „Pentru 40 de ani de activitate pedagogică” și două premii „Pentru tinerii noștri – Cupa transmisibilă”.

Evenimentul a avut loc în aula Liceului românesc „Nicolae Bălcescu” din Jula. Au fost prezenți mai mulți reprezentanți ai instituțiilor de învățământ românesc din Ungaria. Gala de acordare a distincțiilor a fost deschisă de către *Gheorghe Cozma*, președintele AȚRU și *Traian Cresta*, purtătorul de cuvânt al românilor din Ungaria în Parlamentul de la Budapesta, care au vorbit – primul în românește, al doilea în ungurește – despre importanța învățământului de naționalitate română în viața comunității și despre atenția sporită pe care AȚRU o acordă instituțiilor de învățământ pe care le administrează.

**„Pentru învățământul românesc din Ungaria”
au fost acordate patru distincții, dintre care două postum**

Cornelia Taga

A fost directoarea grădiniței românești din Jula din anul 1983 până la ieșirea sa la pensie. Este autoarea materialului auxiliar pentru învățământul preșcolar, care conține fișe de lucru pentru copii de grădiniță. Din anul 1993 este membră activă și membru fondator al Corului „Pro Musica” din Jula. Din anul 1993 este membru în Consiliul național de predare a limbilor străine fondat de secția de naționalități din cadrul NKM. Din anul 1998 a avut un mandat de vicepreședinte al autoguvernării românești din Jula, iar actual este vicepreședinte al Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria.

Sofia Pilan Pelyva

Este învățătoare la Școala generală românească „Lucian Magdu” din Bătania de peste 20 de ani. În 2006 se specializează ca instructor de dans popular pentru copii, iar în anul 2014 obține specializarea de pedagog de naționalitate română.

– Premiul acesta a fost pentru mine o surpriză foarte mare. Când am aflat că va trebui să vin la această gală nu mi-a venit să cred. Pentru aceasta doresc că le mulțumesc tuturor celor care au contribuit la oferirea acestei distincții și mulțumesc și bunului Dumnezeu că mi-a dat putere și sănătate să-mi pot face datoria de învățătoare și că mi-a dat un dar foarte mare, fără de care nu poți să-ți faci această meserie, și anume dragostea față de copii.

Atunci sunt foarte fericită și împlinită, când văd că au învățat să citească și să scrie. O altă bucurie pe care o am de un an sau doi, este faptul că pot să pun creionul și în mânuțele copilașilor la ai căror părinți le-am fost tot eu învățătoare”, ne-a mărturisit învățătoarea Sofia Pilan Pelyva după premiere.

Premii postum au primit doi dintre foștii dascăli:

Pálfi Sándorné (Etelka Hering)

Originară din Săcal, a fost directoarea grădiniței din acest sat bihorean. Și-a început activitatea de educatoare în anul 1986, iar din anul 2004 a devenit conducătoarea grădiniței din Săcal. Pregătea și participa cu copiii la evenimente românești, dar și la manifestări locale. S-a stins din viață la vârsta de doar 56 de ani împreună cu soțul ei, într-un tragic accident. Pentru recunoașterea activității pedagogice exemplare i-a fost acordat premiul postum, care a fost preluat la gală de către cei doi fii ai săi.

Dr. Florin Olteanu

A fost decenii de-a rândul profesor la Liceul „N. Bălcescu” din Jula, după care a devenit șef al Secției pentru Naționalități din cadrul Institutului Pedagogic „Gál Ferenc” din Szarvas. Născut în România, în județul Giurgiu, a absolvit studiile la Universitatea din București, Facultatea de Istorie, în anul 1979. Se stabilește cu familia la Jula, unde își începe activitatea de pedagog la liceul din Jula. În anul 1991 este membru fondator al Asociației Românilor din Jula și al Corului „Pro Musica” din Jula. Între 1991–94, este membru în prezidiul UCRU. În anul 1999 obține diploma de doctorat la Cluj, la Universitatea Babeș-Bolyai. A fost autorul unui manual de istorie pentru liceu și a monografiei românilor din Județul Bichiș. În viața publică și politică a comunității a îndeplinit mai multe funcții de conducere în cadrul AȚRU și a Autoguvernării Românești din Medgyesegyháza și Jula. A fost cavaler al Ordinului Suprem Militar al Templului din Ierusalim. Din anul 2007 a fost profesor și apoi șef de catedră la Facultatea Pedagogică din Szarvas. Premiul acordat regretatului Florin Olteanu a fost preluat la gală de către soția sa Iulia Olteanu.

(Continuare în pagina a 8-a)

Slujire Arhierească la Catedrala Episcopală din Jula și smartphonuri pentru elevi români din Ungaria

În Duminica a 3-a după Rusalii (28 iunie 2020), Preasfințitul Părinte *Siluan*, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria și Locțiitorul Episcopiei Daciei Felix, s-a aflat în mijlocul credincioșilor de diferite vârste de la Catedrala Episcopală din Jula, unde a săvârșit Sfânta Liturghie Arhierească, împreună cu un sobor format din părinți de la catedrală: protosinghelul *Visarion Tuderici*, secretarul eparhial, preotul *Teodor Marc*, parohul catedralei și consilierul economic al Episcopiei și arhidiaconul *Emanuel Văduva*, dar și de la Mănăstirea Crișan, cu hramul „Nașterea Maicii Domnului”, din Episcopia Devei și Hunedoarei, de unde a venit ierodiaconul *Macarie Tifra*. Răspunsurile la strană au fost date de *Alin Ciotea*, cântărețul catedralei și masterand la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Arad, *Andrei Arpad Mihaly*, absolvent de teologie și cântăreț la catedrală și de rasoforul *Timotei Tibil*, de la Mănăstirea Crișan. La slujbă au participat și credincioși veniți din România, de la Toplița și din Timișoara, având în vedere faptul că Jula este un oraș turistic și o stațiune balneoclimaterică foarte frumoasă, căutată de turiști din România și din alte părți.

În cuvântul de învățătură, Ierarhul a subliniat faptul că după Duminica Tuturor Sfinților (prima după Rusalii) și cea a Sfinților Români (a 2-a după Rusalii), vine această Duminică, a 3-a după Rusalii, în care pericopa evanghelică ne vorbește despre grijile vieții și ne arată lucrurile care ne pot depărta de la calea sfințeniei, dacă le vom acorda prea multă atenție și toată energia sufletelor noastre. Dacă orice om are nevoie de hrană, băutură, îmbrăcăminte și casă, pentru a putea trăi decent și civilizat în această lume, totuși, se cuvine să ia aminte și la sufletul său, făcut după chipul lui

Dumnezeu, de care trebuie, de asemenea, să avem grijă, și pe care îl putem hrăni cu dragostea de Dumnezeu și de aproapele, prin rugăciune și fapte bune și care merită cel puțin la fel de multă atenție ca și celelalte lucruri care ne preocupă atât de mult. Mântuitorul Iisus Hristos ne și avertizează, de altfel, că nu ne-ar folosi la nimic să câștigăm lumea întreagă, dacă ne vom pierde sufletele noastre (Matei 16,26; Marcu 8,36).

La sfârșitul Sfintei Liturghii, în cadrul programului Patriarhiei Române, Sectorul Teologic-Educațional și al Eparhiilor din Țară și din Diasporă, de a susține învățământul on-line din timpul pandemiei, prin oferirea unor tablete sau a altor dispozitive electronice, pentru elevi și cadre didactice din comunități dezavantajate, astfel încât să se poată conecta la lecțiile on-line și să își continue învățarea, Ierarhul a oferit din partea Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria trei dispozitive electronice Smartphone Huawei Y6P, pentru trei elevi de la Școala Generală Românească din Jula: *Rebeca Lilica Vadaki*, din clasa I-a, *Toma László*, din clasa IV-a și *Zsombor Szigeti*, din clasa I-a. Elevii, provenind din familii cu posibilități materiale mai modeste, au fost desemnați prin colaborare între conducerea Episcopiei și a Școlii Generale Românești din Jula, respectiv doamna învățătoare *Eva Sabău* și doamna director adjunct *Ana Radici Repisky*.

Astfel de smartphonuri vor mai fi oferite și altor elevi, de la Școala Generală din Micherechi și din Bătania. Din partea Episcopiei din Ungaria vor fi oferite 8 dispozitive electronice de acest fel, în valoare totală de 4.800 Ron.

Biroul de Presă al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria

Ia, cămașa fermecată

Ziua Universală a lei Românești este sărbătorită pe 24 iunie, odată cu sărbătoarea de Sânziene, o sărbătoare populară plină cu semnificații magice, pe care le găsim și la multe cămăși populare.

Cu această ocazie am pregătit un reportaj despre povestea lei, având-o ca interlocutoare pe Anca Becan din Julia și pe Virginia Linul, meșter popular din Salva, județul Bistrița-Năsăud.

Ia românească autentică este un adevărat obiect de artă, purtat și de celebrități pe stradă, pe podiumul prezentării de modă sau pe coperta revistelor. Ia a fost o sursă de inspirație și pentru numeroși pictori și creatori de modă. Henri Matisse a realizat celebrul tablou, „La blouse roumaine”, dar și alte picturi cu tema ei. Pictorul român Theodor Pallady, prieten cu Matisse i-a dăruit câteva cămăși românești. În celebrul tablou, „România revoluționară”, Daniel Rosenthal o înfățișează pe Maria Rosetti, purtând năframă și ie. Camil Ressu, Francisc Sirato, Nicolae Tonitza, Nicolae Grigorescu și Teodor Aman, toți au eternizat în picturile lor ia românească.

Semne cusute, care spun povestea începutului lumii

Anca Becan: – Piesa principală a costumului popular românesc este cămașa, termenul de ie fiind atribuit doar cămășii femeiești. Ia românească nu este importantă doar pentru că ea este românească, ci ea este importantă pentru că prin limbajul ei, prin limbajul semnelor cusute, prin textură și croiul ei, transmite mesaje care spun povestea începutului lumii. Cămașa este croită în formă de cruce, din patru dreptunghiuri asamblate unul lângă celălalt sau câteodată dintr-o singură bucată de pânză și cu o deschizătură în partea de sus. Ia este, de fapt, o cămașă tradițională românească de sărbătoare, confecționată din pânză albă, bumbac, în sau borangic și împodobită cu mărgelile și broderii la mâneci și la gât. În momentul în care își crea ia, țărana știa exact ceea ce face. Își broda semne de integrare în această lume, semne de fertilitate, de noroc, de apărare. Femeile în vârstă care își coseau cămașa în care să fie înmormântate își brodau semne de trecere mai ușoară în lumea cealaltă, având credința că așa, dacă vor fi înmormântate în costum popular, vor fi recunoscute pe lumea cealaltă de neamul lor. Aceste semne pe care le găsim pe ia românească le mai găsim pe covoarele din Oltenia și pe covoarele persane. Sunt semne străvechi, venite din neolitic, care într-un mod miraculos s-au păstrat până acum. La aceste semne s-au adaptat și alte motive în funcție de zona din care provine cea care a brodat ia. Înainte totul era semn, totul era mesaj, erau cusute de multe ori cu trudă, cu credință (însăși forma ei și cruciulițele cusute ne explică acest lucru), dar și cu multă dragoste. A face ceva frumos trebuie să-l faci cu dragoste, iar unde există dragoste acolo își pune și Dumnezeu harul. De aceea în momentul când termin o cămașă unui prieten drag, am obișnuit să-i scriu că este gata „cămașa fermecată”, poate veni să și-o ia.

Eu am început să cos cămăși populare după ce mi-am comandat un costum de la meșterul popular Virginia Linul, din Salva, cunoscând-o prin intermediul membrilor Asociației Culturale Române „Mihai Purdi” din Otlaca-Pustă. După ce am primit acest costum, mi-am dat seama că și eu știu să cos așa ceva, însă până să ajung să fac o ie am avut nevoie de multă documentare, de sfaturi și am

participat și la niște cursuri. După ce m-am făcut cunoscută în comunitatea românească de aici, am avut bucuria să fiu solicitată pentru a face costume populare pentru copii, astfel am făcut cel mai frumos lucru care mi s-a putut întâmpla, am făcut mai multe costume populare pentru copilașii de la grădinițele din Julia și Micherechi și de la mai multe școli, cum ar fi Școala generală și Liceul românesc „Nicolae Bălcescu” din Julia, Școala generală din Aletea și Școala generală „Lucian Magdu” din Bătania.

„Noi, în România, avem o zestre extraordinară”

Comuna Salva se află în nord-estul Transilvaniei, printre dealurile pitorești de la picioarele Carpaților, în imediata apropiere a orașului Bistrița. Virginia Linul este mai mult decât un artist popular, ea este una dintre cele mai bune cunoscătoare și promovatoare a veșmântului popular românesc din România și probabil din întreaga lume. Virginia Linul a moștenit talentul și preocuparea față de vestimentația populară de la mama ei, care și dânsa este un artist popular. Casa Costumului Popular Virginia Linul este un magazin și atelier încântător, care a fost deschis chiar la începutul lunii iunie, iar proprietara nu s-a oprit la prezentarea și producerea hainelor populare caracteristice zonei.

Virginia Linul: – La o expoziție lângă Budapesta am cunoscut-o pe Eva Bocșor Karancsi, președinta Asociației Culturale Române „Mihai Purdi”, și mi-a spus că și ei vor să facă un mic muzeu cu obiecte românești și că ar dori să se înfrățescă cu o asociație din România, iar eu m-am bucurat că mai există un colțor românesc în Ungaria. S-a legat de atunci între noi o legătură strânsă, extraordinară, de frăție, de prietenie, cum ar trebui să fie neamurile între ele, căci la noi așa se zice că de sărbători trebuie să se viziteze neamurile între ele. Așa suntem și noi, ne vizităm la sărbători, la evenimente și ne bucurăm unul de realizările celuilalt.

Îmi place să cred că aici la mine, la Salva, în județul Bistrița-Năsăud, este patria costumului popular. A ajuns ia românească să fie cunoscută peste tot în lume, ca un simbol. Pentru că noi, în România, avem o zestre extraordinară, o ladă de zestre cum nu are nici o țară din lume. Avem 42 de zone etnografice și 450 de subzone etnografice și tipuri de costume populare, cum nu are nici o altă țară din lume.

Cu câteva sute de ani în urmă, erau niște legi nescrise, fiecare zonă avea costumul ei prin care se identificau oamenii între ei, din ce zonă provin. Și chiar dacă i-ar fi plăcut unei femei o ie din Oltenia, exista regula că la noi nu se poartă. Fiecare zonă avea modele ei, iar când se întâlneau știau după veșminte care este Valea Someșului, care este din Valea Șieului, exista o comunicare non-verbală.

(Continuare în pagina a 12-a)

Poezii scrise de copii români din Ungaria pentru concursul lansat de Institutul Cultural Român de la Seghedin

În numărul de săptămâna trecută am publicat poeziile câștigătoare ale concursului de poezie în limba română, prin corespondență, organizat de Filiala Seghedin a Institutului Cultural Român Budapesta. La concursul destinat elevilor vorbitori de limba română din instituții de învățământ din Ungaria au participat 17 concurenți, autori a 17 poezii, având la bază idei precum: #Totul va fi bine, #Dor de natură, #Casa ca univers, #Prietenie, #Nostalgie.

În numărul trecut al „Foi românești” am publicat poeziile care au obținut locurile 1, 2 și 3, care au primit mențiuni și cea care a câștigat Premiul de popularitate pe baza voturilor obținute pe pagina de Facebook a Filialei ICR.

Mai jos publicăm celelalte poezii care, e adevărat, nu au câștigat, dar care merită să fie cunoscute de publicul larg, fiind primele încercări în arta scrisului.

Cărare

Mi-e dor de cărare,
Arde în mine durere,
Cărare cea cunoscută,
Pe care plimbarea mereu mă ajută.
Deseori mă plimbam aici,
Cu frații mei, de când eram mici.
Natura mă împlinește,
De copilărie-mi amintește!

Parcă văd înaintea mea,
Copacii cum se înalță,
Acoperind cerul noros,
Ah, era atât de frumos!
Simt mirosul pădurii,
Parfumul minunat al florii,
Aud ciripitul păsărelelor,
Și zgomotul animalelor.

Mi-e dor de cărare!
Mi-e dor de natură!
Natura cea cunoscută
Care întotdeauna m-ajută!

Sara Árgyelán, 14 ani

Școala Generală
„Nicolae Bălcescu” din Julia

Casa părintească

Casa noastră mică, dragă,
Mulțumim că ne păzești
Și de răul de afară
Și de ploii mărunte, reci.

Noi te îngrijim asemeni,
Te păstrăm curată chiar
Și sperăm că vom fi prieteni
Domnul ni te-a dat în dar.

Vlad Bodnar, clasa 6,

Școala generală românească
din Micherechi

Dor

Ascult ciripitul de păsări
Și-l aud de peste mări.
Nu le văd dar știu că ele trăiesc
Le aștept să vină și să le privesc!
Să aud simfonia lor
Înainte se mor...

Acoperită de lumina fadă
Odată cu natura am murit
Spre alt loc am pășit
Văd cum trec toate de poartă...

Rebeka Balda, clasa a 7-a

Școala românească
„Lucian Magdu” din Bătănia

Niște gânduri...

Chiar dacă totul va fi bine
Virusul ăsta a făcut multe crime!
De acum puteți sta liniștiți
Și să adormiți...

Din toata natura
Se va porni aventura.
De-acum că-i relaxare
Primi-vom recompensare?

Totul este frumos!
Sunt sănătos!

Vladimir Putin, clasa a 7-a

Școala românească
„Lucian Magdu” din Bătănia

Totul va fi bine

Totul va fi bine,
Se va face ordine.
Să stăm calmi,
Să avem încredere.

Să stăm cu familia împreună,
Să ne bucurăm de ziua bună.
Să fim fericiți!
Să fim pozitivi!

Andreea Albert, clasa a 7-a

Școala românească
„Lucian Magdu” din Bătănia

Prietenii mei

Prietenii mei sunt foarte drăguți,
De aceea sunt importanți pentru mine,
Când suntem împreună, suntem mulți,
Veseli, fericiți, noi ne simțim bine.

Când nu mă descurc, ei vin cu soluțiile
Și dacă sunt tristă, mă înveselesc,
În aceste zile dificile
Mie, în fiecare zi îmi lipsesc.

Prietenia e statornică.
Fără fidelitate nici nu există.
E o legătură puternică,
Atâta timp cât persistă.

Kata Seres, 13 ani

Școala Generală
„Nicolae Bălcescu” din Julia

Prietenii adevărați

Dacă ai un prieten alături,
Ai mai puține gânduri.
Câteodată ajunge doar privirea,
Să-ți aducă fericirea.

Parcă într-o zi ne-am născut,
Și prietenia a tot crescut.
Zile întregi erai lângă mine,
Eu mereu mă jucam lângă tine.

Cine atât de mult te iubește,
E alături de tine sufletește.
Într-o prietenie adevărată,
Prietenii nu se ceartă niciodată.

Szabolcs Erdei, 13 ani

Școala Generală
„Nicolae Bălcescu” din Julia

Serbări de rămas bun la grădinițele românești

Acest sfârșit de an școlar nici pentru copiii de grădiniță nu a fost la fel ca în anii trecuți. Preșcolarii din grupele mari de la grădinițele în care se învață limba română în Ungaria, copii care din toamnă vor merge la școală, au avut serbările de bun rămas în zile diferite, în perioada 5–27 iunie, și tot așa ca la școli și aici festivitățile s-au ținut în cercuri foarte restrânse.

Primele serbări au avut loc pe 5 iunie, la grădinițele din Micherechi și Chitighaz, apoi la Săcal, pe 6 iunie, după care pe 11 iunie și-au luat rămas

bun de la grădinița preșcolarii din Bătănia, iar pe 27 iunie au sărbătorit copilașii de la grădinița din Jula. La aceste serbări, copiii au susținut un program artistic pentru a rememora întâmplări și momente importante din timpul anilor petrecuți în grădiniță. Au intonat cântece de rămas bun, au pășit, timid, în lumea școlii, prin intermediul versurilor și cântecelelor.

Emoțiile cele mai mari au fost, însă, pentru educatoarele acestor micuți, pe care i-au educat, i-au îngrijit și i-au pregătit pentru a începe din septembrie o nouă etapă în viața lor, școala.

A.B.

BĂTANIA

CHITIGHAZ

JULA

MICHERECHI

SĂCAL

(Urmare din pagina a 3-a)

Premii de merit pentru profesori și elevi români din Ungaria

„Pentru 40 de ani de activitate pedagogică”

Maria Gurzău Czeglédi

Directoarea Școlii Generale și Liceului Românesc „Nicolae Bălcescu” din Jula îndeplinește cel de-al patrulea ciclu la conducerea instituției de învățământ. După ce obține diploma de profesor la Universitatea ELTE din Budapesta, în anul 1980 își începe cariera de profesor. Pe lângă liceu a predat și la Catedra de Filologie Română a Universității ELTE din Budapesta (între 1983–1990) și la Facultatea Pedagogică din Szarvas (între 1982–2002). Obține diploma de doctorat în anul 2002 la Universitatea de Științe „Babeș-Bolyai” din Cluj. Este membru activ al cercetării folclorului românilor din Ungaria. Este autor și lector al mai multor manuale școlare. În anul 2007 i-a fost acordată, la nivel ministerial, distincția „Pentru minorități”, în anul 2014 primește din partea consiliului orașenesc din Jula „Premiul pentru orașul Jula”, iar în 2018 primește „Recunoașterea președintelui Consiliului Județean Bichiș.”

– De-a rândul carierei mele, mai ales în cea de director, am avut posibilitatea să propun pe mai mulți colegi și totodată și pe mulți elevi, pentru diferite distincții și am făcut-o întotdeauna cu multă bucurie. Dar trebuie să vă mărturisesc că este o bucurie și să primești, cu atât mai mult cu cât am auzit astăzi aici atâtea cuvinte frumoase și încurajatoare. Patruzeci de ani, dintr-un aspect al timpului universal nu este nimic, dar în viața omului trecător sunt foarte considerabili și la aceste momente festive omul face pe undeva în interiorul lui un inventar, o călătorie în acești ani. Întrebarea capitală pe care mi-o pun este că oare dacă aș putea să o iau de la început, atunci ce m-aș face... Iar răspunsul este foarte adecvat și cu ușurință pot să zic că aș deveni din nou profesor. Cred că aceasta este una dintre cele mai frumoase profesii. Sigur că acești patruzeci de ani au fost încărcăți și de multe greutăți, dar și de multe, multe bucurii. Iar ca și conducător, în afară de greutăți mă gândesc că am încercat să ajut cât se poate mai mult și am considerat și conducerea, așa o misiune de slujire. Este foarte important să ai o pregătire cât se poate de adecvată, dar este important și să fii om, în sensul nobil al cuvântului, cu o atitudine cât se poate mai corectă și pozitivă față de colegi. Iar tot ceea ce am realizat mulțumesc familiei mele, soțului meu. Totodată, activitatea mea de director este o activitate în echipă, împreună cu colegii mei și cu fiecare individ care lucrează aici la această școală. Încă simt că mai am forță și idei pe care mi-aș dori să le realizez în favoarea comunității noastre.

Maria Boca Cozma

A obținut diploma de profesor la Universitatea din Seghedin în anul 1979, după care a început cariera de profesor la școala generală din Micherechi, satul său natal. A predat matematică și fizică în această instituție timp de 40 de ani, până în 2015, la pensionare. Pe lângă pensie lucrează și actual ca profesor la școala generală din Aletea.

– Pentru acest premiu trebuie să mulțumesc directorului Petru Selejan, de la școala generală din Aletea, care m-a propus, dar și conducerii AȚRU. Acest premiu este o recunoaștere pentru efortul depus în cadrul învățământului românesc din Ungaria în cei peste patruzeci de ani. În acești ani m-am străduit nu doar la orele de matematică și fizică, ci am făcut de multe ori ore model de limba română cu copii și multe excursii în România. A fi profesor a fost pentru mine o meserie extraordinar de frumoasă. După patru decenii de catedră la școala generală din Micherechi am ieșit la pensie, însă nu am renunțat total la catedră, ci cu o normă mai mică am predat un an matematică la școala din Chitighaz, iar actual mai țin ore de matematică la școala generală din Aletea. Cariera unui profesor de matematică nu se încheie odată cu ieșirea la pensie. Sunt încă sănătoasă, pot încă să predau și sunt foarte fericită când pot ajuta un licean, un copil cunoscut sau vecin dacă au dificultăți. Chiar și acum, în ultimele trei luni, când s-a predat online, am ajutat la foarte mulți elevi și liceeni pentru bacalaureat, iar dacă ei au succes atunci și eu sunt foarte fericită”, ne-a spus profesoara Maria Boca Cozma.

Maria Kakócz

Este educatoare la grădinița din Bedeu din anul 1980, iar actual este directorul instituției. Și-a obținut diploma de educatoare la Institutul Pedagogic din Szarvas. În anul 1999 a obținut diploma de masterat la Facultatea din Arad, secția religie și filologie, în anul 2012 a luat examenul de competențe lingvistice nivel C la limba română, iar din 2016 dispune și de Gradul didactic Ped. II. La 1 august 2020 se împlinesc 40 de ani de când lucrează cu devotament în domeniul educației. Permanent s-a străduit ca preșcolarii să crească într-un mediu echilibrat, familiar și să îndrăgească limba română.

Iulia Olteanu

Directoarea Școlii Generale „Lucian Magdu” din Bătania, după peste 40 de ani de carieră profesorală, a ieșit recent la pensie. S-a specializat ca profesor de limba română la Facultatea de Filologie a Universității din București. În primii 13 ani de carieră a predat la Școala generală și Liceul românesc „N. Bălcescu” din Jula, după care, timp de 5 ani, a fost referent pe probleme de învățământ la UCRU, a mai lucrat 13 ani pe un semipost la Institutul Pedagogic Național, un an și jumătate a predat la Institutul Pedagogic din Bichișciaba, iar din 1999 până în prezent a fost directorul Școlii generale și grădiniței românești „Lucian Magdu” din Bătania. (Cu doamna Iulia Olteanu am publicat un amplu interviu în nr. 25 al Foi românești.)

„Pentru tinerii noștri – Cupa transmisibilă”, premiu acordat pentru o elevă de școală generală și o elevă de liceu

Pentru rezultatele excelente la cele mai multe discipline de învățământ, pentru o activitate fructuoasă de păstrare, creare și transmitere a valorilor culturale românești, pentru participarea și obținerea meritelor la diferite concursuri au primit acest premiu **Reka Misik**, elevă în clasa a 8-a la Școala Generală „Lucian Magdu” din Bătania și **Ana Szántó**, elevă în clasa a 10-a la Liceul „N. Bălcescu” din Jula.

Acest nou premiu al AȚRU, fondat la începutul anului, a fost înmănat celor două eleve de către consiliera pe probleme de învățământ a AȚRU, doamna Erica Borbély, directoarea Școlii Românești din Chitighaz, care a renunțat la onorariul său de două luni (câte 52.000 Ft) pentru a putea înființa aceste două premii. **A.B.**

Plante de leac din luna iulie – pătlagina

În copilărie, jucându-ne în fața blocului, ne întreceam în a găsi prin iarba sărăcăcioasă o plantă cu frunza lată și multe nervuri prin care, dacă o rupeai, îți „arăta” dacă și câte minciuni ai spus în acea zi. Așa am cunoscut **pătlagina** lată (*plantago major*). Apoi, când tușeam, trebuia să beau sirop de pătlagină și am înțeles că este vorba despre aceeași plantă, dar soiul cu frunze înguste (*plantago lanceolata*).

Pătlagina face parte din familia Plantago și cuprinde aproape 200 de specii. Numele *plantago* derivă din latinescul *planta*, care indică *talpa piciorului*. Botanistul suedez Carl Linnaeus clasifică pentru prima dată această plantă în 1753 și definește și semințele unora dintre specii, cu numele *psyllium*. Cuvântul *psyllium* provine din latinescul *psylla* care înseamnă purici – din cauza asemănării semințelor cu această insectă. Poate că ați remarcat deja produsul medicinal *Utifūmaghéj* sau *Semințe de psyllium*, despre care se spune că detoxifică și curăță excelent sistemul digestiv.

Referiri la proprietățile plantei apar și în literatură. Romeo, personajul lui Shakespeare, spune despre pătlagină: *E bună ca să îndrepti un os scrântit*. Planta era prezentă în diferite rețete alimentare, cosmetice sau terapeutice. Era printre preferatele preotului catolic elvețian Johann Künzle (1857–1945): *Întrebuintare găsește întreaga pătlagină în toate varietățile ei, cu rădăcină, tulpină, floare și sămânță cu tot. Ea curăță stomacul ca nici o altă plantă, este de aceea indicată pentru acei oameni care au sânge puțin sau prost, ficat și rinichi bolnavi, înfățișare palidă, care fac erupții, eczeme, care mai și tușesc puțin, sunt răgușiți, slabi ca niște ogari, chiar dacă i-ai băga în unt. Ea-i ajută să se pună pe picioare pe copiii firavi, bolnăvicioși, care nu se dezvoltă ca lumea în ciuda unei hrane bune. Înainte de 1910, oamenii se tratau în mod curent cu ceaiuri, tincturi, masaje, remedii homeopate, adică tot ceea ce astăzi înțelegem prin medicină alternativă. Apoi lucrurile s-au schimbat, industria farmaceutică a prins avânt, medicamentele sintetice au intrat în viața noastră. Dar interesul pentru farmacia verde nu s-a pierdut.*

Preotul Künzle din tinerețe a fost promotor al medicinei alternative și al medicamentelor din plante. Deși cetățean onorific al orașului Wangs, fiindcă datorită eforturilor sale, în timpul epidemiei de gripă spaniolă, nimeni din comunitatea sa nu s-a îmbolnăvit, în 1920 este mutat forțat din localitate. Se pare că metodele de tratament promovate de acest preot erau considerate dubioase în unele cazuri, de exemplu la bolnavii de diabet.

În 1998, Administrația SUA pentru Alimente și Medicamente (FDA) a aprobat folosirea lui *psyllium* în alimente sau suplimente, fiindu-i recunoscute proprietățile în reducerea colesterolului din sânge. Din 2014 sunt confirmate rezultatele în tratarea diabetului zaharat de tip 2. Dar până atunci, în anul 1922, la vârsta de 60 de ani, preotul Johann Künzle este nevoit să susțină un examen în fața unui colegiu medical și i se recunoaște astfel dreptul de a face tratamente cu plante medicinale non-toxice.

În anul 1945 îi apare lucrarea „*Das grosse Kräuterheilbuch*” (Marea carte de vindecare cu plante), model de inspirație pentru mulți fitoterapeuți, inclusiv pentru Maria Treben sau Ovidiu Bujor.

Și pentru români, pătlagina este considerată un leac tradițional. Ceaiul de pătlagină se prepară punând 1–2 lingurițe de plantă la 250 ml apă clocotită. Se lasă aproximativ 10 minute, apoi se strecoară. Se pot bea câte 3–4 căni de ceai pe zi. Frunzele proaspete se pot consuma crude în salate. Siropul de pătlagină se poate prepara în

casă din frunze de pătlagină îngustă. Se așază într-un borcan frunze spălate și mărunțite, în straturi intercalate cu zahăr nerafinat. Se închide cu un capac cu filet și se lasă la soare sau într-un loc calduros 2–3 săptămâni. Se filtrează siropul, se fierbe în două-trei clocote și se păstrează într-o sticlă de culoare închisă. Se folosește pentru tuse, dureri de gât. Zgârieturile, rănilor ușoare, sângerânde chiar, se vindecă dacă locul este acoperit cu terci din frunzele pătlaginei.

Vă amintiți lucrarea lui Albrecht Dürer „*Das große Rasenstück*” („A nagy gyep” sau „O mare tufă de ierburi”) unde era și păpădia? Ce apare în primul plan? Aceasta este *útifű* sau *iarba drumurilor*, adică **pătlagina**. Poate că nu ne vom mai grăbi să o smulgem din gazon și, chiar dacă o călcăm din greșală, la nevoie știm de unde să o luăm și să ne bucurăm de darurile ei.

Daniela Guleș

Surse:

<https://doc.ro/sanatate/patlagina-plantago-major-beneficii-si-contraindicatii>
<https://www.monitoruldegalati.ro/sanatate/patlagina,-un-leac-traditional-la-romani.html>
<https://www.gazetadeagricultura.info/plante-medicinale/11494-benefacerile-patlaginei.html>
https://de.wikipedia.org/wiki/Johann_K%C3%BCnzle
<https://fr.wikipedia.org/wiki/Plantago>
<http://botanical.com/botanical/mgmh/p/placom43.html>
<https://www.bzi.ro/plantele-recomandate-de-fitoterapeutul-ovidiu-bojor-care-ajuta-la-purificarea-organismului-in-mqod-re-al-1044570>
<https://en.wikipedia.org/wiki/Psyllium>

O româncă a devenit prima femeie comandant din Europa pe avioane de transport strategic

Locotenent-comandorul **Simona Maieran**, pilot pe aeronave de tip C-17 Globemaster III în cadrul Unității Multinaționale de Transport Strategic (Strategic Aircraft Capability – SAC) din Baza Aeriană Papa din Ungaria, a devenit, începând de joi, 25 iunie 2020, prima femeie din Europa care a obținut certificarea de pilot comandant de aeronavă din Grupul de Transport Aerian Strategic al SAC.

„La numai 24 de ani, lt.cdor Maieran a scris istorie în Forțele Aeriene Române fiind prima femeie-pilot de vânatoare din România și la 33 de ani devine copilot pe aeronava C-17 Globemaster în cadrul Strategic Aircraft Capability la baza din Ungaria”, arată un comunicat de presă al Ministerului Apărării.

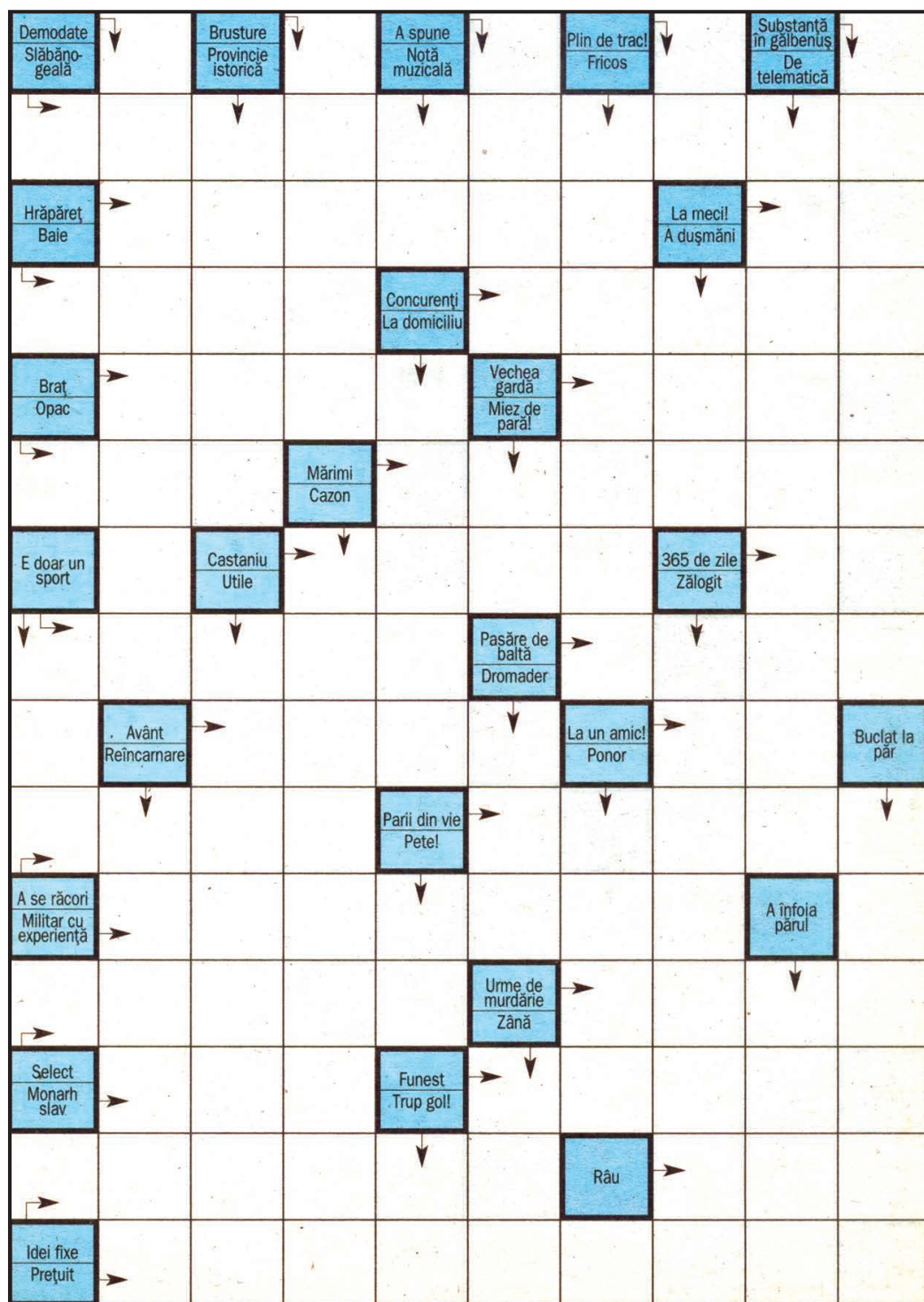
Ea este cea care, în urmă cu două luni, în plină pandemie de coronavirus a condus aeronava C-17 Globemaster, care a adus în România 100.000 de combinezoane de protecție din Coreea de Sud. Transportul a însemnat 40 de ore de zbor.

Locotenent-comandorul Simona Maieran a absolvit Academia Forțelor Aeriene „Henri Coandă” în anul 2007, a obținut brevetul de pilot militar în anul 2008 la Școala de Aplicație „Aurel Vlaicu”, Boboc și a fost repartizată la Baza 86 Aeriană Fetești.

În anul 2012 decide trecerea pe aeronavele de transport și devine pilot pe aeronava C 27 J Spartan la Baza 90 Transport Aerian Otopeni. Începând cu anul 2017, Simona face parte din Grupul de Transport Aerian Strategic (Heavy Airlift Wing) din cadrul programului Strategic Aircraft Capability.

Integramă

SĂGEȚI

Glume

Trei ruși călătoreau în aceeași cușetă dintr-un tren trans-siberian. Unul dintre ei citea un ziar, în timp ce ceilalți doi spuneau bancuri cu Putin. Enervat de faptul că nu putea citi în liniște ziarul, primul rus s-a hotărât să le joace o festă celor doi. A ieșit discret din cușetă și a comandat însoțitorului de vagon trei ceaiuri, cu mențiunea să-i fie aduse exact peste 10 minute. A reintrat în cușetă și, după nouă minute, le-a spus celor doi:

– Băieți, ar trebui s-o lăsați mai moale cu bancurile politice în tren. FSB-ul are microfoane în toate cușetele și compartimentele.

– Rahat, hai să fim serioși! Cine a mai auzit de microfoane în trenuri în zilele noastre?

– Serios, hai să vă arăt. După care, a spus cu glas tare: „Domnule maior, trei ceaiuri, vă rog!”

N-au trecut decât câteva secunde și însoțitorul vagonului a intrat cu cele trei ceaiuri. Cei doi călători s-au albit la față și nu au mai scos nici un cuvânt până s-au culcat. Dimineata, tipul glumeț s-a trezit singur în compartiment. Curios, l-a întrebat pe însoțitor unde sunt cei doi. Acesta i-a spus că, în timpul nopții, cei doi au fost săltați de FSB.

– Bine, bine, dar pe mine de ce m-au lăsat în pace?

– Domnului maior i-a plăcut poanta cu ceaiul.

Un actor vede pe platoul de filmare un necunoscut.

– Cine sunteți dumneavoastră?

– Sunt dublura dumneavoastră, vă înlocuiesc în scenele primejdioase.

– Perfect. V-aș ruga să treceți pe la soția mea și să-i explicați unde am fost noaptea trecută.

Întrebare:

– Care este asemănarea dintre bărbați și ciuperci?

Răspuns:

– La fel ca ciupercile, cei mai frumoși sunt otrăvitori...

– Bulă, mâine îl voi chema pe taică-tău la școală să vorbim despre comportamentul tău.

– Foarte bine, în sfârșit, voi afla și eu cine-i tata!

Dezlegarea integramei din numărul anterior

CADASTRU: P; O; GROFI; ESEC; NUTRI; MIT; OBRAZ; A; P; LINGUSELI; DA; TARIFAR; RIAL; NETO; SEA; TP; BAN; E; ZOAIIE; NI; SF; DISCO; Z; IS; ACHITA; ALTUL; ETER; MAZAGRANE.

Dezlegarea acestei integrame o găsiți în numărul următor!

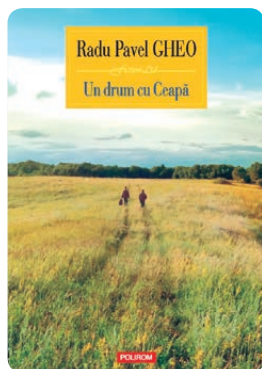

RECOMANDĂRILE
NOASTRE– lectură, teatru,
film, internet

Lectură

Radu Pavel Gheo
Un drum cu Ceapă.
Clipuri și povești

Rafael este un unchi atât de special, încât, atunci când poposește în casa nepoților săi, aceștia nu își amintesc să-l fi văzut vreodată. Pelaghia, stareța mănăstirii Aglăiești, nu pare o slujitoare prea devotată a Domnului, chiar dacă poartă veșmintele potrivite. Alina Olăcaru este o jurnalistă foarte talentată, ce reușește să găsească știri senzaționale și acolo unde nu e nimic. Acestea și multe alte personaje, dintre cele mai diverse, populează prozele reunite în *Un drum cu Ceapă*. Uneori triste sau chiar tragice, alteori debordând de umor, povestirile lui Radu Pavel Gheo se citesc pe nerăsuflăte, iar fiecare îți face mereu poftă de încă una.

„Povestirile lui Radu Pavel Gheo, un autor plin de talent, se mișcă lejer între Cehov și Caragiale. Autorul privește când tandru, când sarcastic lumea românească în care ne ducem zilele, fiecare cum poate. Prima calitate a lui Gheo e că știe să povestească în așa fel încât cititorii să nu se plictisească.” (Ștefan Agopian)

Volumul a apărut recent la Editura Polirom.

*

Radu Pavel Gheo (n. 1969) a absolvit, în 1994, Facultatea de Litere a Universității de Vest din Timișoara, după care a lucrat ca profesor, redactor radio și redactor de revistă în Iași și Timișoara. În 2001 emigrează în Statele Unite, dar revine în țară după un an. În prezent Radu Pavel Gheo trăiește în Timișoara. Este redactor de carte și traducător la Editura Polirom și redactor la revista timișoreană *Orizont*. În 2003 a devenit membru al Uniunii Scriitorilor din România, iar în 2005 – membru al PEN Club România.

O VOCE ROMÂNEASCĂ

– viața și tradițiile românilor
din Ungaria

6 IULIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Zoe Fuicu (Radio Timișoara) 17.55: Încheiere

7 IULIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Eu aleg România: Ascultă-ți muzica! 100 de melodii ale românilor 17.30: La ceas de taină – Gabriela Rusu Păsărin/Radio România 17.55: Încheiere

8 IULIE (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.20: Clubul suporterilor 17.55: Încheiere

9 IULIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.20: Revista presei/Anca Becan 17.30: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

10 IULIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.15: EU aleg România – Istoria românilor în 100 de momente esențiale 17.25: Izvorașul – Revistă de etnografie și folclor / Gabriela Rusu Păsărin, Radio România 17.55: Încheiere

11 IULIE (Anca Becan)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: File de calendar popular 16.30: Clubul suporterilor (reluarea) 17.00: De dor și drag – emisiune de folclor realizată de Daniela Băcilă /Radio Timișoara 17.55: Încheiere

12 IULIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă ecumenică 17.00: File de calendar 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

O VOCE ROMÂNEASCĂ –
EMISIUNE RADIOFONICĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Zilnic între orele 16.00–18.00 pe undele medii cu frecvențele de 873 kHz și 1188 kHz. Pe internet la adresa: <http://www.mediaklikk.hu> (în direct la „Élő műsor/Nemzetiségi rádió”) sau în arhivă la adresa <http://www.mediaklikk.hu/musor/roman>

Contact:

MTVA Studioul din Seghedin
6722, Blv. Kossuth Lajos nr. 29.
Tel.: +36-62/549-201; +36-62/333-766
e-mail: roman@radio.hu

Abonați-vă la
e-FOAIA
la prețul
de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar. „E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foaia”:

3 luni – 1200 ft

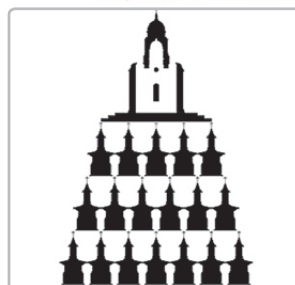
6 luni – 2000 ft

12 luni – 3500 ft

CUVÂNTUL SĂPTĂMÂNII

dexonline
Dicționare ale limbii române

AUTOCEFALIE s. f. Conducere de sine stătătoare a unei Biserici ortodoxe naționale. [Pr.: a-u] – Din fr. *autocéphalie*.

UMOR

c. PATRĂȘCAN

ecranul nostru

miercuri, 8 iulie, Duna TV, ora 7.10

miercuri, 8 iulie, Duna World, ora 13.50

Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria a organizat în ziua 25 iunie, Gala Premiilor în cadrul căreia s-au înmănat distincțiile „Pentru învățămintul românesc din Ungaria”, „Pentru 40 de ani de activitate” și „Pentru tinerii noștri”. Evenimentul a avut loc într-un cerc destul de restrâns, datorită și pandemiei cu care ne confruntăm și în continuare. Realizator: Tiberiu Boca

ADRESE UTILE

REPREZENTANȚE

Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria (UCRU)

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Președinte: Marius Maghiaru

E-mail: uniuneaculturala@gmail.comWebsite: www.romanul.hu

Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria (AȚRU)

5700 Jula, str. Eminescu nr. 1

Tel./fax: (+36-66) 463-951

Președinte: Gheorghe Cozma

E-mail: atru@globonet.huWeb: www.atruroman.hu

MISIUNI DIPLOMATICE

Ambasada României

1146 Budapesta, str. Thököly nr. 72

Tel.: (+36-1) 384-8394

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 535 69 12

Vă rugăm să folosiți acest număr de telefon pentru a comunica situații deosebite (ex: accidente, decese, răni, dispariții de persoane), care reclamă urgență - la acest număr de telefon nu se fac programări și nu se furnizează informații consulare.

Ambasador: Marius Lazurcă

Website: <http://budapesta.mae.ro/>E-mail: budapesta@mae.ro

Consulatul General al României

6720 Seghedin, str. Kelemen nr. 5

Tel./fax: (+36-62) 424-431,

(+36-62) 424-429

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 6777 980

Consul general: Daniel Banu

Website: <http://szeged.mae.ro>E-mail: szeged@mae.ro

Consulatul General al României

5700 Jula, str. Munkácsy nr. 12

Tel.: (+36-66) 465-130

Fax: (+36-66) 465-142

Telefon mobil de permanență:

(+36-30) 635-7181

Consul general:

Florin Trandafir Vasiloni

Website: <http://gyula.mae.ro/>E-mail: gyula@mae.ro

INSTITUȚII CULTURALE

Institutul Cultural al României la Budapesta

1146 Budapesta, str. Izsó nr. 5

Tel.: (+36-1) 383-2693

Director: Simona Tănăsescu

E-mail: romankulturalis.intezet@upcmail.huWeb: www.icr.ro/budapesta

Institutul Cultural al României la Budapesta – filiala Seghedin

6720 Seghedin, piața Dugonics nr. 2.

E-mail: szeged@icr.ro

Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Director: dr. Maria Berényi

E-mail: romanintezet@gmail.comWeb: www.romanintezet.hu

Centrul de Documentare și Informare al AȚRU

5700 Jula, str. Sáros nr. 17

Director: Mariana Negreu Vetró

E-mail: info@dokkozpontgyula.hu

Ia, cămașa fermecată

Designerul francez, care i-a deșteptat pe români

Ia a fost sursă de inspirație a unor creatori de modă, precum Yves Saint-Laurent, care a realizat în 1981 o colecție intitulată „La blouse roumaine”, dar l-au urmat și alții. Ultimul creator de modă din afara României, care a dedicat o colecție ie românești, este tot un francez. Cam 60 la sută din această colecție a fost realizată în atelierul din Salva al Virginiei Linul.

„2011 a fost anul care mi-a marcat viața”, spune Virginia Linul, care consideră că datorită acestui designer s-a schimbat atitudinea românilor față de ia românească.

– Mă bucur că după anul 2011, când în România s-a realizat o colecție care s-a numit 100%.ro, realizată de un designer francez Phillippe Guilet, ne-am dat seama atât noi românii, cât și ceilalți oameni din întreaga lume, că ia românească are o importanță atât istorică, cât și culturală, tradițională. Ne-am dat seama că avem valori inestimabile și trebuie doar să știm să ne mândrim cu ele și să le punem în valoare. Dacă mamele și bunicile noastre purtau la sărbători cu mare drag costumul popular, cât mai împodobit, cât mai înflorat, noi l-am lăsat o perioadă deoparte, la câțiva ani după 1989, după revoluție, nu s-a mai purtat nici costumul popular, nici ia. Viitorul ie este zic eu promițător, dar depinde de noi, pentru că noi avem un rol important în salvarea și în promovarea ie, a mai mărturisit Virginia Linul, care a contribuit și la două recorduri mondiale.

În anul 2017, la Năsăud, s-au adunat într-un loc îmbrăcați în port popular 9643 de oameni, iar 9506 a fost cel mai mare număr de oameni prinși în horă în același timp și loc. Cu aceasta au reușit să așeze zona pe harta lumii, ca patrie a costumului popular.

Ia românească i-a cucerit și pe românii din Ungaria

Grupul de facebook „Români în Ungaria”, cu ocazia Zilei Universale a Iei Românești a lansat o mișcare, în care a oferit membrilor spațiu pentru a trimite fotografii îmbrăcați în ie, sau proverbe și vorbe românești. Câștigătorii concursului, care au fost doi copilași din Jula, vor primi câte o ie realizată de Anca Becan. Administratorul grupului este Ștefan Prișcu, un tânăr român stabilit la Budapesta.

– Grupul a fost deschis de mine în urmă cu mulți ani. Este un grup închis, dar avem peste o mie de membri în grup. Pe lângă faptul că dorim să oferim informații și ajutor românilor care locuiesc aici în Ungaria, noi punem accent pe promovarea culturii românești. Concursul de Ziua Universală a Iei l-am lansat pentru a ne reaminti măcar o dată pe an de portul popular, pentru că stă la originile noastre. Pentru cei care nu au o ie i-am rugat să-și reamintească de niște proverbe românești, pentru că și vorba românească este bine dacă este promovată. Astfel aș dori să închei cu un proverb: „Poartă-te cum ți-e portul și vorbește cum ți-e vorba”.

Ștefan Crâsta

**FOAIA
românească**

3 iulie
2020

www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director, redactor-șef: Eva Șimon. Redactor, reporter: Anca Liana Becan. Tehnoredactor: Ioan Nyisztor. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789, E-mail: foaia@foaia.hu, Editor responsabil: Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Schneider Nyomda Kft, 5700 Jula, str. Károly R. nr. 7. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2020: 3 luni 1560 forinți; 6 luni 3120 forinți; 1 an 6240 forinți. Publicația apare cu sprijin de la Cancelaria Primului Ministru (Budapesta, Ungaria), acordat prin Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, și de la Ministerul pentru Românii de Pretutindeni (București, România).